

FILE DIN ISTORIA BÂRLADULUI. EVENIMENTE POLITICE PRIVIND BÂRLADUL MEDIEVAL

Oltea Rășcanu Gramaticu

Istoria politică a Bârladului nu poate fi desprinsă de cea a evenimentelor care au frământat Moldova medievală. A cunoscut momente de strălucire și de declin, într-un context contorsionat de luptele interne, dar mai ales de năvălirile turcilor și tătarilor. Atestat documentar la începutul secolului al XV-lea¹, acest târg a beneficiat de politica clarvăzătoare a lui Alexandru cel Bun, care a pus bazele unor structuri administrative, juridice, economice, politice - menite să dea vitalitate centralizatoare statului Moldova. O primă măsură a fost fixarea Bârladului ca punct vamal pentru regiunea de sud a Moldovei, în 1408², în condițiile în care așezarea sa pe una din arterele internaționale înlesnea comerțul extern și cel de tranzit. În această situație, este mai ușor de explicat prezența a doi negustori bârlădeni în delegația Moldovei de la Conciliul ecumenic de la Constanța (Baden) în 1415.³ De asemenea, în tratatul de la Lublau, din 1412, între Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei, și Vladislav Yagello, regele Poloniei, privind o posibilă împărțire a Moldovei, figura și Bârladul.⁴ Luptele interne între urmașii lui Alexandru cel Bun au dus provizoriu la slăbirea centralizării statului. Bârladul devine, astfel, martor al acestor evenimente. În 1435, la Bârlad se semna actul de reconciliere între Iliăș și Ștefan, adus apoi la cunoștință și lui Vladislav Yagello.⁵ După această dată, considerăm că au început a fi utilizați termenii Țara de Jos și Țara de Sus a Moldovei.

Slăbirea autorității centrale a înlesnit intervențiile turcilor și tătarilor. Bârladul s-a numărat printre orașele care au avut cel mai mult de suferit de pe urma acestor expediții, deoarece a fost ars și distrus de nenumărate ori în evul mediu. Au urmat succesiv două atacuri ale tătarilor, în 1439 și 1440, iar apoi în 1444 și 1450.⁶ Cu toate acestea, târgul se refăcea ușor, își găsea vitalitatea să se reafirme. Astfel, în primăvara anului 1441, Bârladul primea în ospete pe Iliăș Vodă și suita sa.⁷ Atât Iliăș, cât și Ștefan au emis din Bârlad mai multe acte de proprietate.⁸ Din păcate, arheologic nu s-a identificat încă curtea domnească, ca la Vaslui și Huși.⁹ A doua jumătate a secolului al XV-lea marca un alt eveniment important pentru bârlădeni – bătălia de la Codrii Crasnei, din anul 1450. Luptele interne continuau între Bogdan al II-lea și Alexandru, ceea ce înlesnea amestecul Poloniei. Bogdan încercase să trateze cu polonii, promițându-le, cum menționa Grigore Ureche, 7000 de galbeni drept tribut pentru a-i apăra de turci.¹⁰ Bogdan atrage armata dușmană într-o zonă deluroasă și împădurită, la Codrii Crasnei: "Și s-au bătut mai înainte de apusul soarelui până ce au înnoptat, perindu-se în ambele părțile, până ce au năvălit gloatele de pedestri care au făcut mare moarte în leși, tăind cu coasele vinele cailor..."¹¹ Și, în concluzie, afirmă cronicarul Grigore Ureche: "Ar fi biruit Bogdan dacă nu ar fi venit moldovenii cu Alexandru Vodă. Și așa cu vitejia iasta a moldovenilor au întorsu izbânda la leși, cei ce pierduseră războiul."¹² Intervenția gloatelor de pedestri a schimbat cursul bătăliei.

Domnia lui Ștefan cel Mare a constituit o etapă de dezvoltare multilaterală a Moldovei. Urmărind pe baza unei ample strategii consolidarea puterii centrale,

domnul a căutat să atragă de partea sa orașele, ca forțe menite să se opună politicii centrifuge a marilor feudali. În spiritul vechilor tradiții, Ștefan a întărit privilegiile bărlădenilor și le-a mărit moșia târgului.¹³ A staționat la Bârlad, întărind acte de proprietate, cum a fost cel din decembrie 1459¹⁴, sau pentru a pregăti ofensiva antiotomană din 1475-1476.¹⁵ Sprijinirea de către Ștefan a unor domni fideli politicii antiotomane în Țara Românească a determinat intervenția lui Radu cel Frumos în regiunea de sud a Moldovei. Radu Vodă înlătură, cu 15.000 de turci, în decembrie 1473, pe Basarab Laiotă de la domnie. Grigore Ureche comenta astfel evenimentul: "Iară turcii s-au pornitu pe urma lui Basarab Vodă și au venit până la Bârlad, de au stat ca un zid, vineri decembrie 24. Și așa au slobozitu năvrapii săi de au prădat toată țara."¹⁶ După strălucita victorie de la Vaslui, din 10 ianuarie 1475, Ștefan, cu întreaga responsabilitate pentru soarta popoarelor creștine, se adresa principilor Europei și papalității, în vederea organizării unei cruciade pentru înlăturarea pericolului otoman din Peninsula Balcanică. Era conștient că turcii vor relua atacul asupra Moldovei. Considerând că turcii ar putea înainta pe drumul Bârladului, domnul ordonă construirea, în primăvara anului 1476, a unei cetăți de pământ la Bârlad¹⁷, grupându-și o parte din armată în această zonă. Din Bârlad, la 5 iunie 1476, trimite o scrisoare brașovenilor, cerându-le acestora știri în legătură cu mișcările trupelor turcești din Țara Românească.¹⁸ Răspunsul brașovenilor a fost prompt, astfel că, la 11 iunie, Ștefan expedia o nouă scrisoare din apropierea Bârladului, de pe Valea Berheciului, prin care mulțumea pentru informațiile furnizate și cerea altele noi.¹⁹ Înaintarea armatei otomane, sub conducerea sultanului Makomed al II-lea, pe valea Siretului, îl va determina pe Ștefan să hotărască incendierea Cetății de pământ de la Bârlad.²⁰ În numeroasele bătălii conduse de Ștefan cel Mare au participat și giosenii, în rândul cărora se aflau și steagurile recrutate din ținutul Tutova. Documentele nu amintesc de construirea unui edificiu ecleziastic la Bârlad, de către Ștefan cel Mare. Pe baza unor informații de la începutul secolului al XVII-lea, în legătură cu prezența unui preot domnesc, Ștefan²¹, dar mai ales a unor sondaje de teren întreprinse cu ocazia renovării Bisericii Domnești, în 1976 și 1998, care au scos la iveală o fundație mai veche, din 1636 (data construirii bisericii), Nicolae Stoicescu a înaintat ideea că ar fi vorba de o construcție din secolul al XV-lea, pe care apoi s-a ridicat noul edificiu, în timpul lui Vasile Lupu.²²

Primele decenii ale secolului al XVI-lea au reprezentat noi acțiuni militare ale turcilor și tătarilor în această regiune. Când tătarii au trecut Nistrul și Prutul, în vederea jefuirii²³, Ștefan cel Tânăr, nepotul lui Ștefan cel Mare, a însărcinat pe vornicul Petre Carabăț, "cu toți giosenii", să oprească înaintarea inamicului. Grigore Ureche evocă cu plasticitate această bătălie: "În revărsatul zorilor i-au tăiat fără veste... i-au răzbit și mulți tătari au pieritu, mulți în Prut s-au înecat și pe mulți i-au prins vii și câți au rămas i-au gonitu printre câmpii, tăindu-i și segetându-i până la Nistru. Acolo fiindu obosiți de fuga multă, intrând în Nistru, s-au înecat, numai haniu cu pușini au scăpat. Însă și el a fost rănit rău la cap, de s-au întors cu multă peire și rușine."²⁴ Petre Carabăț, eroul bătăliei din 1518, amestecat într-un complot, a trebuit să părăsească țara în 1523, iar averea i-a fost confiscată.²⁵ Așa rezultă și din actul emis de Petru Rareș la Bârlad, din 18 mai 1528, prin care întărea o danie de satc pe Horoiața, ținutul Tutovă, care aparținuse vornicului Petre Carabăț.²⁶

Petru Rareș s-a dovedit un demn urmaș al politicii centralizatoare dusă de Ștefan cel Mare. A sprijinit trupele transilvănene conduse de Ioan Zapolya, în bătălia de la Feldioara (1529) împotriva armatelor austriece conduse de Ferdinand de Habsburg, în vederea obținerii tronului Ungariei. Giosenii săi s-au remarcat în această expediție, în frunte cu marele vornic Nicoară Grozea. Grigore Ureche sublinia faptul că “s-au întorsu cu izbânda la domnul său Petru Vodă oastea lui Grozea.”²⁷ Acțiunea militară turcească din 1538, sub conducerea lui Soliman Magnificul, a dus la pierderea tronului de către Petru Rareș, iar în 1540 Transilvania devenea pašalâc. În acest context, Țările Române își pierd independența, dar își păstrează autonomia. Prezența dublei vorniciei în Moldova secolului al XVI-lea va juca un rol important de apărare. Ifrim Huru, unul din principalii dregători ai lui Petru Rareș²⁸, a fost considerat primul mare vornic al Țării de Jos a Moldovei, cu reședința la Bârlad. Documentele menționează rolul important pe care l-a avut acesta în revenirea la domnie în 1541 a lui Petru Rareș.²⁹ Grigore Ureche consemnează: “Când au sositu la Bârlad (19 februarie 1541 - n.s.) acolo mare ospăț și cinste i-au făcut credinciosul și cinstitul boierul său, Huru vornicu.”³⁰ Marele vornic al Țării de Jos era apreciat ca fiind al doilea dregător în Sfatul Țării, după marele logofăt, iar vornicia Țării de Jos era superioară celei din Țara de Sus, al cărei scaun era la Dorohoi. Două acte redactate la Bârlad, în martie 1546, poartă și semnătura marelui vornic Huru.³¹

Marii vornici ai Țării de Jos s-au remarcat în fruntea giosenilor, în diferite ocazii. Ion Hădăbaico, “mare mareșal a toată Țara de Jos”, principal sfetnic al domnului Alexandru Lăpușneanu, primise misiunea de a interveni împotriva lui Mircea Ciobanul “pentru purtările sale răutăcioase”, așa cum apreciază Grigore Ureche.³² Un fapt asemănător s-a întâmplat în 1574, când Ioan Vodă, cu oastea de țară a marelui vornic al Țării de Jos, Dumbravă, și cu ajutorul cazacilor “au înfrânt avangarda lui Petru Alexandru Mircea, care intrase în Moldova cu sprijinul ungarilor, muntenilor și turcilor.”³³ După înfrângerea de la Roșcani (1574) și moartea lui Ioan Vodă cel Viteaz, țara a căzut din nou pradă turcilor și tătarilor. Cu această ocazie, Bârladul a fost din nou jefuit de tătari.³⁴ Unii mari vornici acuzați de trădare sunt uciși din porunca domnului, iar averea lor confiscată. Este cazul marelui vornic Dumbravă, ucis din porunca domnului Petru Șchiopu, în 1575³⁵, și a vornicului Vartic, ucis de către domnul Aron Vodă, în 1594.³⁶ Printre satele confiscate se număra și satul Lăslăoani, care a fost alipit ocolului târgului Bârlad.³⁷

Marele vornic al Țării de Jos - Ieremia Movilă - va ajunge domn al Moldovei, la sfârșitul secolului al XVI-lea și începutul veacului al XVII-lea, iar Vasile Lupu și Gheorghe Ghica, în sec. al XVII-lea. În primele decenii ale sec. al XVII-lea, Bârladul este din nou centrul unor dispute militare. În 1615, armata lui Ștefan Tomșa, refugiat în Țara Românească, atacă sudul Moldovei până la Bârlad.³⁸ În 1630, documentele bârlădene amintesc de respingerea unui atac al tătarilor de către hatmanul Nicoară, la Trestiana, lângă Bârlad.³⁹ Domnia lui Vasile Lupu a constituit o perioadă de relativă stabilitate. Condițiile au devenit favorabile dezvoltării sub aspect social și etnic, s-au afirmat mai mult meșteșugurile și comerțul, au apărut noi construcții, cum a fost Biserica Domnească, ctitoria lui Vasile Lupu, în 1636.⁴⁰ Orașul este vizitat într-un interval scurt de o serie de iluștri călători care și-au consemnat părerile: episcopul

Bandini în 1646⁴¹, diaconul Paul de Alep în 1652⁴², Evlia Celebi în 1657⁴³, Vito Pilutio Vignanello.⁴⁴

Perioada de prosperitate este întreruptă de un nou atac al cazacilor hatmanului Bogdan Hmelnițki.⁴⁵ Marii vornici rezidează tot mai rar la Bârlad, locul lor fiind deținut de doi vornici de rang mai mic. Marii feudali fac presiuni asupra domnilor pentru acordarea de noi proprietăți funciare, ceea ce duce la micșorarea hotarelor și la dispariția ocoalelor domnești. Este o perioadă de incertitudine, caracterizată prin declin economic, instabilitate, anarhie politică, dure intervenții ale armatelor turco-tătare și polone. Continuă seria victimelor din rândul marilor vornici ai Țării de Jos, ca urmare a uneltirilor boierești, cum s-a petrecut cu marele vornic Solomon Bârlădeanu, în timpul lui Gheorghe Duca, dar și cu Miron Costin - marele cronicar, în timpul lui Constantin Cantemir.⁴⁶

Constantin Cantemir era originar din părțile Fălciului, ținut învecinat Bârladului, și provenea dintr-o familie modestă de răzeși. A reușit să promoveze în diferite funcții, printre care și cea de vornic de Bârlad, pentru ca în final să fie ales domn, între anii 1685-1693.⁴⁷ Domnii oscilau acum pe ascuns între talgerele balanței austriece și rusești, sperând dobândirea independenței. În 1686, conform înțelegerii, Șerban Cantacuzino, domnul Țării Românești, trebuia să participe cu oștile sale, alături de Constantin Cantemir, pentru alungarea trupelor turco-tătare. În mod intenționat a întârziat câteva zile, așa că victoria trupelor moldovene l-a prins la Iași. De aici, a făcut cale întoarsă, cum spune Ion Neculce: „A mers pe jos, pe Bârlad, tot vânând vânaturi și pește.”⁴⁸ Marii vornici ai Țării de Jos primesc domnii confirmați de sultan la Galați și la Bârlad. O astfel de vizită a primit Bârladul cu ocazia primei domnii a lui Nicolae Mavrocordat. Sosit la reședința mării vornicii de la Bârlad, el a fost surprins de numărul mare de arestați pentru datorii față de turci, din vremea lui Mihai Racoviță. Mai înțelegător ca alți domni, acesta a hotărât eliberarea datornicilor și luarea unor măsuri cu caracter judiciar, care să pună capăt abuzurilor slujbașilor domnești.⁴⁹ Venirea noului domn a provocat o ridicare în masă a contribuabililor împotriva agenților fiscoșului. Drept urmare, a hotărât arestarea marelui vistiernic lordache Ruset, fost și mare vornic al Țării de Jos, care se făcea vinovat de corupție și abuzuri.⁵⁰

O ultimă încercare de dobândire a independenței, cu ajutorul țarului Petru I, a constituit-o domnia lui Dimitrie Cantemir. Acesta s-a afirmat ca domn patriot și genial cărturar de talie europeană. A fost printre primele minți luminate care au prevăzut declinul Imperiului Otoman. Tratatul din aprilie 1711, cu țarul Petru I, oferea posibilitatea consolidării puterii centrale, prin instituirea unei dinastii și, în același timp, dădea speranța recâștigării independenței Moldovei.⁵¹ Sorții au fost potrivnice la Stănilești (1711), pe Prut, unde armatele moldo-ruse au suferit o grea înfrângere. Dimitrie Cantemir și o parte din boierii săi s-au refugiat în Rusia, unde fostul domn va desfășura o prodigioasă activitate științifică. Turcii, neîncredători în fidelitatea domnilor pământeni, instaurează regimul fanariot în Țările Române, regim care va dura până în anul 1821.

Bârladul, ca și alte orașe moldovenești, a fost ars din temelii în 1711, de către armatele turco-tătare.⁵² Dimitrie Cantemir aprecia Bârladul, după această dată, că “este pustiit și i s-au răpit toate frumusețele.”⁵³ O însemnare de pe o carte religioasă

amintește de cumplita jefuire a localităților moldovene în 1711: „Când au venit împăratu Moschicescu de s-au bătut cu turcii în Moldova și s-au făcut pradă și robi moldoveni.”⁵⁴ O situație asemănătoare s-a repetat și în 1768⁵⁵, ca și cu ocazia celorlalte războaie ruso-austro-turce de la sfârșitul sec. al XVIII-lea și începutul sec. al XIX-lea. Cheltuielile de încartiruire apăsau greu pe umerii locuitorilor. Pentru cei înstăriți era și un prilej de a se contracta unele alianțe matrimoniale. Dintr-o însemnare, aflăm că la Bârlad s-a celebrat o nuntă, în 1792, a căpitanului Petre din polcul Faganareski Granadinai cu Maria, fiica jupânului Băleanu, la Biserica Domneasca.⁵⁶ A urmat cutremurul din 1802⁵⁷, căruia i-a. căzut pradă o mare parte a orașului - în special bisericile, fapt ce a necesitat refacerea lor în anii următori. Un alt cutremur este amintit în anul 1812.⁵⁸ O altă însemnare indică trecerea armatelor rusești în 1812: „Au trecut rușii în sus, printre care și Scarlat Alex. Șuțu Calimah și au intrat în Bârlad în noiembrie 4.”⁵⁹ Din altă însemnare aflăm că și turcii au trecut prin Bârlad, în 1821: “În luna maiu 20, spre Sf. împărați Constantin și Elena, au trecu prin Bârlad numai 450 turci.”⁶⁰

Cu toate acestea, deși lent, elementele de progres specifice epocii moderne își fac loc printre fisurile conservatorului regim feudal. Acum crește ponderea meșteșugarilor și a negustorilor, se diversifică populația orașului, se introduc noi structuri administrative, juridice, sporesc preocupările edilitar-culturale. Odată cu epoca modernă, începea și pentru târgul Bârlad o etapă calitativ superioară, care-l va propulsa în marile evenimente social-politice ale secolului al XIX-lea, pe al cărui firmament erau înscrise Unirea și Independența.

Note

- 1 M. Costăchescu, *Documente moldovenești înaintea lui Ștefan cel Mare*, vol. II, Iași, 1931, p. 634. Se referă la privilegiul dat negustorilor lioveni în 1404. Prezenta în documente a vornicului Negrea Bârlădeanul între 1401-1412 constituie o dovadă că Bârladul se afirmase deja ca o entitate de sine stătătoare la începutul secolului al XV-lea.
- 2 *Ibidem*.
- 3 C. Karadja, *Delegații din țara noastră la Conciliul de la Constanța (Baden), 1415*, în „*Analele Academiei Române*”, tom VII, București, 1926, p. 12.
- 4 Eu. Hurmuzaki, N. Densușianu, *Documente privitoare la istoria românilor*, vol. 1 și 2, București, 1890, p. 485-486.
- 5 *Ibidem*.
- 6 Gr. Ureche, *Letopisețul Moldovei*, ed. 1878, București, p. 28-30. „Au intrat tătarii în Țara de Jos de au prădat și au arsu Vasluiul și Bârladul.” (cf. Gh. Șincai, *Cronica Românilor*, tom III, p. 23).
- 7 *Ibidem*.
- 8 Iliăș Vodă întărea la 16 aprilie 1441 din Bârlad o danie a lui Cozma Hovrăleată (cf. M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 681-684). Ștefan, la 18 iunie 1444, dăruia lui poța Toader din Bârlad o moară pe Siret (cf. Gh. Ghibănescu, *Surete și izvoade*, XII, Iași, 1923, p. 210).
- 9 C.C. Giurescu și alți istorici au susținut prezența curții domnești la Bârlad, luând în considerație documentul emis de Aron Vodă la 1594 privind un transfer de sate. Satul

- Lăslăoani era dat "să asculte de curtea noastră din târgul Bârladului" (Cf. *DIR, A, XVI, vol. 4*, p. 117-118).
- 10 Gr. Ureche, *op. cit.*, p. 34-35.
- 11 *Ibidem.*
- 12 *Ibidem.*
- 13 *DIR, A. Moldova, XV, vol. 2*, p. 210-212.
- 14 I. Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare, vol. III*, București, 1913, p. 40-42.
- 15 *Ibidem.*
- 16 Gr. Ureche, *op. cit.*, p. 46.
- 17 Cf. I. Bogdan, *op. cit.*, p. 339.
- 18 *Ibidem.*
- 19 *Ibidem*, p. 340.
- 20 Cf. M.D. Matei, *Date noi în legătură cu Cetatea de Pământ de la Bârlad*, în "SCIV", 1959, p. 117-134.
- 21 I. Antonovici, *Documente Bârlădene*, vol. IV, p. 52-53, 56, 76, 84, 86.
- 22 *DIR, A, XVI, vol. I*, p. 296 și 501.
- 23 *Ibidem.*
- 24 Gr. Ureche, *op. cit.*, p. 101.
- 25 C.C. Giurescu, *Târguri sau orașe și cetăți moldovenești din secolul al X-lea până la mijlocul secolului al XIV-lea*, București, 1967, p. 195; N. Stoicescu, *Dicționarul marilor dregători din Țara Românească și Moldova*, București, 1971, p. 311.
- 26 A. Veress, *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești*, vol. I, p. 23.
- 27 Gr. Ureche, *op. cit.*, p. 114.
- 28 *DIR, A, XVI, vol. I*, p. 438, 445.
- 29 M. Kogălniceanu, *Cronicile Române*, vol. II, București, 1872, p. 124.
- 30 Gr. Ureche, *op. cit.*, p. 156.
- 31 AIIR, tom II, p. 10.
- 32 *DIR, A, XVI, vol. 4*, p. 199.
- 33 *Ibidem.* La 12 decembrie 1594 Aron Vodă a confiscat satul Lăslăoani de la vornicul Vartic.
- 34 *Ibidem.*
- 35 *Letopisețul Moldovei*, vol. II, p. 233.
- 36 I. Antonovici, *op. cit.*, III, p. 126.
- 37 N. Stoicescu, *op. cit.*, p. 382.
- 38 Cf. V.A. Urechia, *Codex Bandinus*, în *AAR*, tom XVII, București, 1895, p. 27.
- 39 Cf. *Călători străini despre Țările Române*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1974, vol. VI, partea I, p. 27.
- 40 *Ibidem*, vol. VI, partea a II-a, p. 731-732.
- 41 Cf. I. Bogdan, *Documente din arhiva propagandei. Columna lui Traian*, București, 1883, p. 142-164.
- 42 *Letopisețul Moldovei*, vol. II, p. 295.
- 43 Cf. Kogălniceanu, *op. cit.*, vol. II, p. 38-39.
- 44 Ilie Minea, *Constantin Cantemir ca vornic de Bârlad*, p. 270 și 451.
- 45 I. Neculce, *Letopisețul Țării Moldovei*, 1959, p. 175.
- 46 M. Kogălniceanu, *op. cit.*, vol. II, p. 78.
- 47 Cf. N. Stoicescu, *op. cit.*, p. 339.
- 48 *Tratatul de la Luțk*, 13 aprilie 1711 în D.A. Sturza și C. Goleseu Vartic, *Acte și documente relative la istoria renașterii românești*, vol. I, București, 1990, p. 17.
- 49 D. Cantemir, *Descrierea Moldovei*, București, 1961, p. 26.

- 50 *Ibidem*.
- 51 Însemnarea apare pe un Penticostar de la 1758, în legătură cu arderea mănăstirii Fătăciuni în 1711 și refacerea ei în 1752 (Cf. I. Antonovici, op. cit., vol. I, p. 288).
- 52 Cf. Al. Papadopol Calimah, *Notiță istorică despre Bârlad*, Bârlad, 1889, p. 31-32.
- 53 Cf. I. Antonovici, op. cit., vol. I, p. 295.
- 54 *Ibidem*.
- 55 *Ibidem*.
- 56 Al. Papadopol Calimah, op. cit., p. 38.
- 57 N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, București, 1974, p. 84. Idem, *Lista marilor dregători moldoveni, 1384-1711*, în AIIAI, Iași, 1971, p. 84.
- 58 Cf. I. Antonovici, op. cit., vol. I, p. 305.
- 59 *Ibidem*, vol. I, p. 317.
- 60 Însemnare de pe un Minei al Bisericii Domneasca, p. 1 (Cf. I. Antonovici, op. cit., vol. I, p. 258).

POLITICAL EVENTS CONCERNING THE MEDIEVAL TOWN OF BÂRLAD

SUMMARY

Documentary certified in 1401, although it is much older, the town of Bârlad benefited by the measures undertaken by the ruler Alexander the Good (1408) for the Upper Region of Moldavia and, during the time of his descendents, the residence of the High Military Office of the Lowland of Moldavia.

Some historians speak about a court of the ruler of Moldavia at Bârlad, but this court hasn't been archaeological identified. From Bârlad, rulers like Hiaș and Stephen (1435), Stephen the Great (1453, 1476), Petru Rareș emitted documents, and also some high military dignitaries (Ifrim Huru, 1546) did the same. Stephen the Great built an earthen citadel near Bârlad, in order to prepare the anti-ottoman offensive in 1475-1476; he sanctioned the privileges of the people of Bârlad and enlarged the town's estate (1495).

The town suffered great destructions because of the attacks from tartars (1439, 1440, 1444, 1450, 1574), turks (1450, 1475, 1538, 1711, 1821), cossacks (1574, 1648), russians (1711, 1768, 1792, 1812). Among the high military dignitaries of the Lowland of Moldavia there are Ifrim Huru, Petre Carabăt, Ion Hădăbaico, Dumbravă, Vartic. Some of them became later rulers of Moldavia: Ieremia Movilă, Vasile Lupu, Gheorghe Ghica. The town had a higher development during the 17th century. The ruler Vasile Lupu supported the economic and cultural development. In 1636 he built here the Domneasca Church. The town was visited in time by rulers like Diiăș Vodă, Stephen the Great, Petru Rareș, Nicolae Mavrocordat etc. or famous travellers: he bishop Bandini (1646), Paul of Alep (1652), Evlia Celebi etc.

In the 18th century, the High Military Office of the Lowland of Moldavia was abolished.

With the beginning of the modern age, the town of Bârlad has increased faster in the size of population as well as economic and cultural, becoming one of the important towns in Moldavia